

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, s jutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrť leta 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 v.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ v enakem petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Ogledi in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnina in oglašje je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katere izhaja mesečno v anoničnih obsevih 5 do 6 pol ter stane vsakoletno 1 gld. 80 kr. — Oglašje v „Slov. knjižnici“ se računja po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

«Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Prva znamenja.

Tam na dalnjem obzorju našega političnega obnebjja so se pojavila znamenja, katera kažejo sedaj šele od daleč, ali bodo kazala v kratkem prav jasno in očito, na kake načine in pod kakimi uplivi se bodo vršile bližnje deželnozborske volitve v naši deželi. Ta znamenja pa nimajo že v dosednji dalji nič takega na sebi, kar bi pravega goriškega Slovence, kateremu je pri srcu blagor in napredek našega naroda, razveselilo, marveč so barvana in začrtana tako, da morajo navdati vsakega pravega rodoljuba z ogorčenostjo in njeno posledico: s trudom, napeti vse svoje moči v to svrhu, da zmagajo pri volitvah oni življi med nami, kateri so zapisali visoko na svoj prapor: vsestranski napredek in blagor našega naroda, — ter da podležejo oni temni življi med nami, ki barantajo v sedanosti celo s prvimi našimi svetinjami, življi, ki so povzročili ona sumljiva znamenja, po katerih bi bila naša glavna stremjenja treščena ob tla ter bi bilo zadušeno hrepenenje goriških Slovencev po enakopravnosti, svobodi in napredku za desetletja in desetletja ali pa za vedno. —

Pri predstojećih deželnozborskih volitvah bodo postavljeni goriški Slovenci pred razpolje: ali na to stran ali na ono stran! Na eni strani bo začrtano: delo, napredek, svoboda, pomoč kmetu, na drugi pa: pokorščina, križ in vera. Ako krenejo goriški Slovenci na prvo označeno stran, nastopijo pota, katera jih pelje po trudopolnem delu in naporu do one stopinje veljave, katera jim pritiče v deželi v vsakem pogledu, ako pa krenejo na drugo stran, se udajo slepo pokorščini temnih življev, kateri jim bodo molili pridno križ pod nos ter stavili v vsaki stavek po nepotrebi besedo vera, ki bodo pridno pretehtavali njihove žepe ter jemali iz njih kronico za kronico, tista nekdanja stremjenja po enakopravnosti, po napredku, svobodi, po pravi veljavi pa pojdejo rakom zvižgat in ne vrnejo se več, ker pokorščina jih stisne docela k tlom, da bodo oni življi, podprti ob priznanja od „zgorej“, tim lože v motnem ribarili. Na dve strani torej: ali tako ali tako!

Ona gori od daleč vidna znamenja se vstavijo nad potjo, ob kateri stojita križ in

vera, ter pojdejo za nje v boj do skrajnosti. Strele bodo svigale, treskalo bo in grmelo, da bi strah in ponarejena vabljalnost, da se gre po oni poti v blagor in srečo, privabila čim več ljudij pod črno pokorščino. Že migljajo in že delajo razne prikazni, da bi zabranile z vso silo goriškim Slovincem vohod do poti napredka in enakopravnosti, ter jih priželi tim tesneje nase, že so v delu razni aparati, in že se pripravljajo velika akcija, ki bo naperjena v glavnem proti vsakemu dobrobitu našega naroda na Goriškem. Napete bodo vse strune, da bi odvrnili Slovence od odločnega koraka na pot napredka, kateri se ima storiti prav ob bližnjih volitvah, ter bi ga pahnili nazaj pod komando onih temnih življev, kateri mu zabranjujejo svetlobo prave luči, kateri ga tolažijo le z nebesi in strašijo s peklom, da tem zloznejši oni žive na tem svetu, „navzgor“ seveda v največji prijaznosti z onimi, ki vihte knuto nad goriškimi Slovenci, in vse to pod vodstvom onega človeka, ki je prestal izborni z največjo odliko preskušnjo o izdajalstvu in barantiji z narodovimi svetinjami.

Lahko si že naprej predstavljamo boj pri bližnjih deželnozborskih volitvah. Na eni strani stremjenje naprej, skupščina življev, unetih za vsestranski blagor vseh naših slojev, skupno delo vseh, nikaka komanda, možje z resnimi obrazi, pripravljani na narodno delo in na boj za to delo, na drugi pa ti bo svetil že od daleč križ in čul boš neprestani klic vera, vera, prav kakor da bi se pripravljali na kako križarsko vojno in kakor da bi šlo tu za cerkev in vero, dočim gre le za redno pošteno delo v blagor našega toli zatiranega in zapostavljenega naroda na Goriškem, in ne za postave, katere bi bile proti veri. Na eni strani do stala odkritosrčnost in možka beseda, na drugi pa svetohlinstvo in laž. Nad to drugo stranjo v višavah pa bo plaval oni predobro znani Janusov dvoobraz izvestne politike v goriško-gradski grofiji. Na eni polovici dobro rejeni, smehljajoči se obraz, raz kateri je zginil oni „strah“, kateri je imel pred svojo „desno roko“, na drugi pa upadli, blede, z osivelo brado zarašen obraz, z živim pogledom in onim prefriganim izrazom v ugašenih potezah, ki tako označuje tistega moža, ki je Slovincem prizadjal že toliko zla. . . .

Iz one izvestne palače v Trstu izide parola na „oficioze“ na Goriškem, in ves aparat stopi v funkcijo. To bo besed, zaganja, pretenja, pritiska, praznih ali sicer lepo donečih obljub, fraz in sleparjenja brez konca in kraja. In to vse nad Slovincem, ki se je naveličal farovške komande v politiki ter noče več trpeti pod absolutizmom onega Janusovega dvoobrazja. — Naš narod čaka velika preskušnja, katera bo odločilna za njegovo bodočnost. . . .

Rodoljubi! Opozarjamo Vas na ta znamenja, ki so se pojavila, opozarjamo Vas na pritisk, ki bo sledil, na sladke besede in pretnje, s katerimi Vas bodo obkladali. Zaprite jim ušesa, ne poslušajte sirenskih glasov nasprotnikov, ki bi nas imeli radi uklenjene v večni jarem, marveč hodimo naprej po začrtani poti! Pot, katero je ubrala naša stranka, je prava, po tej poti naprej sedaj pred volitvami in ob času volitev!

Možje! Ne dajmo se plašiti od nikogar, ne udajmo se nikakemu pritisku, da bodo videli oni nam sovražni združeni življi, visoki in nizki, kako kruto so se varali, ako so mislili, da podležemo njihovemu terorizmu in odstranjevanju mož iz naše srede, da bodo vedeli enkrat za vselej, da smo naveličani hlapčevanja objestnim sosedom in gospodi „zgorej“ ter da ne trpimo več zlorabe križa in vere! Možje! Naprej po poti, na katero smo krenili, potem utegnejo priti v našo deželo oni časi, o katerih je sanjal nepozabni nam Lavrič z zlatim svojim geslom:

Vse za omiko, svobodo in napredek! Bog in narod!

DOPISI.

Iz Slivnega. — Dne 13. julija 1897. se je vršila pri nas volitev obč. starešinstva. Po vsem Krasu ze običajni vtok proti izidu volitve je odnesel tudi pri nas volitev županstva do 25. novembra i. l. Torej primanjkuje še dva meseca do celih štirih let, odkar nam uraduje naš slavnj župan J. Kralj.

Od prihodnje volitve starešinstva je bil meseca junija t. l. majhen duh, sedaj je še isti izginil. — Kdo da je temu kriv? — ni znano, najbrže § 20. obč. reda, ker je od leta 1864. svojega obstanka ostarel in obnemogel, ta revež sloni le formalno in se

drži le malokaj papirja. Naš gosp. župan in tajnik, ker modro čitata obč. red, sta med čitanjem preskočila označeni § 20., ker se do danes ne vedo, da starešine in nastopniki, kakor tudi udje županstva, se volijo na tri leta, — in ne na 4 ali morda 5 ali še več let.

Reči moramo, da na tak način ne pridemo do napredka in ne do zboljšanja nobenega stanu, ampak na tak način ostanemo vedno nazadnjaki in v temi prejšnjih stoletij.

Naš slavnj župan uraduje prav možko, kakor gre prav njemu in tajniku, podžupana, starešine in ostali občinarji so deveta briga! V teku t. l. je bila ena seja starešinstva z dnevnim redom: „Resitev računa“, ostali pogovori, posvetovanja gledé obč. pola itd. Dragi čitatelji, lahko si mislite, da je vse v pravem redu, ne, je v pravem pomenu besede vse v polnem neredu in nemarnosti, o čemer se prav lahko vsakdo prepriča; naj pride, od kjer hoče v našo občino, bo zagledal pot, da ni pot, temveč le znamenje, da je vtegnila tam biti nekaj kaka pot. To je sramotno vsem, in skrajni čas bi bil, da bi višja oblast take in enake nemarnosti odpravila. Enako temu je vse obč. poslovanje, ne da bi se posamezno popisalo.

Naša občina šteje kaj čez 300 prebivalcev, najmanjša občina sežanskega okraja, mogoče na celem Goriškem. Naš g. tajnik, sin gospoda župana, šteje si plače — 220 letnih kronic, gotovo je boljše plačan nego vsaki obč. tajnik na Goriškem, sevé s primero posla. — Ako si ogledamo poslovanje tega, bi morda utegnili biti med slabejšimi. Je-li to prav in pošteno? Za dobro plačo se sme zahtevati in mora od vsakega redno in točno delo.

V letu 1894. se je vkupilo v stolp cerkve sv. Marije Magdalene v Slivnem nove zvonove. Pred vsem je naš mogočni župan po svoji volji k tem zvonovom ukazal nekemu kovaču iz Samatorce kovati lesen oder, umevno, da redki kovač je izvrstni mojster tesarije; taka je bila tukaj, — da ta z lesa skovani oder je bil tako umeten in pravilno sestavljen, da kmalu bi bili še ob zvonove! Ko je ta umetnost in pravilnost tega odra prisla v vest zvonarju gosp. Poliju iz Gorice, je on precej osebno se o tem prepričal na

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravskei.
(Dalje.)

Takoj jamejo klicati oni, ki so stavili proti njemu ter niso hoteli, da bi si počil: „Napadaj!“ Gal jih uboga ter jame napadati.

Mrežarjeva roka se nakrat oblije s krvjo in mreža mu omahne. Lanij se pripogne ter skoči, da mu zadá poslednji udarec. Toda v tem hipu se Kalendij, ki se je nalašč delal kakor da ne more vladati mreže, umakne na stran ter se tako umakne udarcu, pa zabode svoj trizob nasprotniku med kolena in ga vrže na tla. Nasprotnik hoče vstati, toda v tem hipu, kakor bi trenil, ga ovije zlokobna mreža, v kateri so se mu čimdalje bolj zapletale roke in noge. A med tem so ga zobje trizoba čimdalje močnejše in močnejše pritiskali k tlom. Še enkrat napne svoje moči, podpre se z roko ter hoče vstati, toda zamán. Še je dvignil k glavi omedlevajočo roko, v kateri že ni mogel več držati meča ter padel v znak. Kalendij mu s svojim trizobom pritiska vrat, se opre manj z obema rokama ter se obrne proti cesarski loži.

Ves cirk se jame tresti od burnih vsklikov in silnega ploskanja. Za one, ki so stavili na Kalendija, je bil on v tem hipu še kaj več nego sam cesar, pa so bili uprav radi tega okrutni v svojem srečanju Laniju, ki je s svojo krvjo napolnil njihove žepe. In tako se

je množica razdvojila. Na vseh klopih so se pojavljala na polovico znamenja smrti, za drugo polovico pa znamenja sočutja, toda mrežar je gledal samo na ložo cesarjevo ter na lože vestalk, pričakuje odločitve.

Na nesrečo Nero ni imel rad Lanija, ker je pri poslednjih igrar pred požarjem, spustivši se v stavo proti njemu z Linicijem, bil izgubil značno svoto, torej je iz podiuma stegnil roko ter obrnil palec k tlom.

Vestanke so takoj ponovile to znamenje. Kalendij je torej pokleknil Galu na prsi, izvlekel kratek nož, ki ga je nosil za pasom, ter dvignil oklep na protivnikovem, zasadil mu nož do držaja v grlo.

„Peractum est!“ se začujejo glasovi v amfiteatru. Lanij se je še za trenutek metal kakor zaboden vol ter kopal z nogami pesek; naposled pa se je vzravnal in obležal.

Merkurju ni bilo treba, zbadati ga z razbeljenim železom, da bi se prepričal, ali še živi. Čez kratko so ga odnesli ter nastopili na bojišče novi pari, na kar je še le prišlo do borbe celih oddelkov. Množica se je udeležila te borbe z vso dušo, s srcem in očmi; tulila je, kričala, žvižgala, ploskala, se smejala in spodbadala že itak znorele borilce. Na pozorišču so se borili gladijatorji besno kakor divje zveri; prsi so udarjale ob prsi, telesa so drgetala v smrtnih mukah, krepki udje so pokali v izgibih, meči se zabadali v prsi in trebuhe in blede usta so izbruhala rudečo kri na žolti pesek. Nekatere novince je naposled prevzel tak strah, da so jeli bežati s pozorišča, toda mastifogori so jih s palicami zagnali nazaj v borbo. Na pesku so se pojavile večje in manjše kaluže temne krvi in čimdalje več golih in oboroženih teles je ležalo nalik snopju na tleh. Živi so se še borili na mrličih, spotikajoči se

ob čite, ranili si noge ob polomljeno orožje ter — padali. Gledalci so si bili vsi iz sebe od veselja; napajali so se s smrtno, nasitili svoje oči s pogledom na njo ter radostno srkali užjeni dihi v svoja pljuča.

Naposled so skoro vsi premagani že ležali na tleh. Samo nekoliko ranjenecv je še klečalo sredi pozorišča. Trepetaje so stegali roke h gledalcem, proseči pomilovanja. Zmagovalcem so se delila darila, venci in oljkine veje, in nastal je trenutek počitka, ki se je na povelje vsemogočnega cesarja spremenil v gostovanje. Iz višine jel je padati na gledalce pravcati dež ovetic in žefrana. Služabniki so jeli raznašati hladno pijačo, sladko pecivo, meso, vino, sočivje in — sadje. Ljudstvo je jedlo, se razgovarjalo ter klicalo na čast cesarju, da ga nakloni še k večji darežljivosti. Ko je bil potolažen glad in ugašena žeja, so raznašali številni sužnji polne košare raznih darov, in dečki, oblečeni nalik amorjem, so delali iz njih vsakovrstne predmete ter metali jih z obema rokama med sedeže. Ob času, ko so se delili loterijski „tesseri“, je nastala prava borba; ljudje so se gnetli, gazili z nogami, klicali na pomoč, preskakovali preko sedežev in pulili drug drugemu iz rok „tessere“, kajti kdor je vjel srečno številko, ta je lahko dobil hišo z vrtom, sužnja, krasno obleko, ali kakšno posebno divjo zverino, katero je, potem prodal v amfiteater. Radi tega je nastal tak nered, da so morali pogostoma pretorijanci poseči vmes, da so napravili mir. Po vsaki delitvi so odnašali ljudi s polomljenimi rebri, ali pa take, ki so bili zadavljeni v gneči.

Bogataši se kajpada niso udeležili borbe za „tessere“. Augustijanci so smehljaje se gledali Kilona, ki je napenjal vse svoje moči, da bi pokazal ljudem, da more na borbo in na prelivanje krvi. Reti isto tako,

licu mesta in prepovedal zvoniti ali pa da on odstoji od enoletnega jamstva teh zvonov.

Zvonilo se ni do drugega ukaza. — G. župan povabi prizadele sosedo k pogovoru, in sklenili smo in pooblastili župana J. Kralja in Josipa Perica, naj gredo precej k mojstru, da se pogode za novi oder. Meni in tebi nič, župan, namesto da bi se bil pokoril ukazu vseh vaščanov, se poda sam ob sebi k odvetniku vložiti tožbo proti kovaču Vrečko-tu iz Samatorce, misleč si vedno, da odvetnik in ne mojster napravi oder zvonom. Torej pravda; v kljub temu pa, da je občina dobila pravdo, morala je pri vsem trpeti škodo kakih 600 kronic, ako ne več, mogoče tudi več; natančneje se poizve morda pri kakem morebitnem računu, ki vtegne priti kedaj na dan, ker gotovo ne bodo vsi molčali. Oglasi se, če nihče drugi, vsaj oni, ki ima kaj tirjati. — No, končno je moral biti napravljen nov oder k zvonom pri gosp. Klantčicu v Podgori, koji je prav ugodno in mojstrsko izvršen; radi tega izrekamo mu pohvalo.

Glede placila, kaj in kako stvar stoji, ali so zvonovi novi in stari oder plačani ali ne, to je edino le znano dotičnim mojstrom in našemu županu, obenem blagajniku, ker do danes nimamo še nikakega tozadevnega računa. — Dobro nam je znano, da gospod župan je prav pridno in skrbno potirjeval letne obroke tudi eksekucijskim potom.

Iz vseh teh razlogov je razvidna nemarnost občinskega poglavarja, proti kateri se moramo upirati ter siliti prizadeti k rednemu gospodarstvu.

Cujte volilci! Za slučaj, ako pride § 20. obč. reča tudi pri nas kakor drugod v veljavo, bodemo imeli tudi pri nas novo volitev starešinstva. Torej na noge, da si izvolimo naprednjake in ne dosedanje nazadnjake. Do svidenja pri novi volitvi obč. starešinstva v Slivnem!

Domačini.

Domače in razne novice.

Narodno-napredna stranka priredi v nedeljo dne 15. t. m. ob 2. pop. javen shod v Cerknem v prostorih gosp. Petra Jurmana. Razgovor bo o gospodarski organizaciji ter o političnem položaju v deželi. Opozorjamo naše somišljenike, da se tega shoda mnogobrojno udeležijo.

Drugi shod narodno-napredne stranke isti dan bo v Avberju na Krasu v prostorih gosp. Ukmarja. Razgovor bo o političnem in gospodarskem položaju. Pričetek ob 4. uri pop. Opozorjamo somišljenike v Avberju in okolici na ta shod ter pričakujemo obile udeležbe.

„Pevsko in glasbeno društvo“ v Gorici — Otvori pevsko in glasbeno šolo s 1. oktobrom t. l. v društvenih prostorih (vhod Semeniska ulica 5 ali Corso Giuseppe Verdi 1 čez dvorišče v hiši Marzinijevi v I. nadst.) Priglasje za pevsko in glasbeno šolo sprejema vsaki delavnik od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne društveni pevovodja g. Fran Stele.

Pevska in glasbena šola bo obsegala pevsko šolo za dečke in deklice posebej, za odrasle gospode in gospodične posebej. V glasbeni šoli se bo poučevalo gosli in glasovir za dečke in deklice. Poleg tega se otvori istega dne šola za orkester za gospode, ki že svirajo kak instrument.

Pevske vaje moškega zbora so pričele s 5. septembrom ter se vršijo v telovadni dvorani „Goriškega Sokola“ (hiša g. Jerneja

Kopača v ulici Sv. Antona 7) vsako sredo in petek ob 8. uri zvečer. Priglasje pristopa v moški zbor se sprejemajo v navedenih večerih pri vajah ali pa v društvenih prostorih ob označenih urah.

Učni načrt in urnik za pevsko in glasbeno šolo bosta na razpolaganje v društvenih prostorih ter se pričetek posameznih oddelkov šole naznani pravčasno v „Soci“ in „Primorcu“.

„Pevskemu in glasbenemu društvu“ — je daroval gospod Reja, krčmar v Gorici, zopet 2 kroni. Srčna hvala!

Potrjena rassodba. — Kar je „Gorica“ izvedela prej nego Gabrček, je resnično, ker označeno potrđilo je končno prejel tudi Gabrček. Več spregovorimo.

Osebnost. — Nadučitelj v Litiji in znan slovenski pisatelj, gosp. Jos. Kostanjevec, je imenovan učiteljem na drugi mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

Tržaški škof msgr. Sterk je okreval ter je odpotoval pretekli petek iz rogaške Slatine v Trst.

Premembe v učiteljsstvu. — Definitivno so bili namešteni: gg. Vilhar Franc — Kromberg; Vodopivec Anton — Voglarje; Urbančič Josip — Ozeljan; Mermolja Franc — Podlaka; Vergna Ida — St. Andrež; Pfeifer Marija — Opatjeselo; Komac Ljudmila — Črncič; Jug Marija — Osek. — Provizorično namešteni: gg. Kolunjati Albin — Rupa; Vuga Ivan — Zablje; Cicero Franc — Gabrije pri Ajdovščini; Benko Ivan — Lokovec; Musič Anton — Tribusa; Kumar Rudolf — Grgar; Gregorič Vinko — Miren; Bitežnik Josip — Bate; Princič Olga — Cerovo; Klantčič Emilija — Podgora; Bajc Marija — Renče; Kumar Pavla — Kojsko; Komac Marija — Rihemberg; Strel Hedvika — Grgar; — Čebular Marija, učiteljica v Podgori, in Premrou Ljudmila, učiteljica v St. Andrežu, sta se odpovedali službi. — V drugo plačilno vrsto sta bila premaknjena gg. Cencič Davorin, nadučitelj v Kojskem, in Križman Ignacij, nadučitelj v Dornbergu.

Smrtna kosa. — V Trebnjem na Dolenjskem je umrl nagloma za kapjo dr. Ignacij Klementič, redni profesor fizike na c. kr. vseučilišču v Inomostu. Star je bil 51 let. Pokojni je bil mnogo let docent in izredni profesor na vseučilišču v Gradcu. V strokovnjaskih krogih je bil jako cislana oseba. Kot človek je bil blaga duša plemenitega značaja in vesel družabnik, pravi tip Dolenjca. Pokojniku, ki je bil iskren narodnjak, bodi lahka, zemlja domača!

Naslovi stanovanj za šolsko mladino — se dobivajo pri gospodu Logarju, knjigovezu in trgovcu v Solski ulici. — Za deželno učiteljsko društvo: Fr. Bajt.

Zopet napredek v trgovini in obrtništvi. — V nekoliko dneh otvori g. J. Zornik trgovino z modnim blagom, perilom, s krojaškimi potrebščinami itd. v hiši „Goriške ljudske posojilnice“. To bo zopet lepe, bogato založena slovenska prodajalnica, kakoršno živo potrebujemo. — Gospod Zornik ima dovolj kapitala in vse sposobnosti, ker je v tej stroki izučen, da bo mogel zadostiti vsem potrebam našega prebivalstva ter zmagati konkurenco.

Na Travniku, kjer je imel veliko let gosp. Drafovka svojo prodajalnico, pa otvori gosp. M. Poveraj svojo krojaško delavnico in prodajalnico. — Naprej!

Dalje opozorjamo na oglas v „Soci“, da je otvoril gosp. Pucelj še jedno brivnico za spodnji del mesta v Stolni ulici.

Zopet napredek goriških Slovencev. — Včeraj je došel v Gorico vodja učnih zavodov „Glasbene Matice“ v Ljubljani gosp. Hubad, da so se pod njegovim skušenim vodstvom ustanovile vse priprave za otvoritev glasbene šole našega mladega „Pevskega in glasbenega društva“. Bogate skušnje „Glas-

bene Matice“ v Ljubljani, ki si je stekla ogromnih zaslug za kulturni napredek naroda, bodo služile naši šoli kot vzgledni temelji, na katerem bomo dalje zidali po naših potrebah in razmerah. — Več se spregovorimo. Za danes le še opozorjamo starše na razglašeno „Pevskega in glasbenega društva“.

Sveta Gora pri Gorici. — Lani o Božiču so pokopali zadnjega župnika č. Le-bana, ki je bil toliko let vreden predstojnik svetogorskega svetišča.

Po milosti kardinala Misije so dobili franciskane: do danes steje družina 24 udov, med njimi menda 7 duhovnikov, drugi so „kozli“ ali pa učenci.

Ker je meniški samostan romarjem zaprt, zidajo dve poslopji v vrednosti 36 tisoč goldinarjev. Lani so v pozni jeseni peljali tudi dva nova betka (lodrici) od 37 hl, vsaki, sevé vino samo za sv. maše!!

Ljudje pravijo, da pojava pobožnost med verniki, zato so lansko leto 1900. izkazali samo 44.000 goldinarjev za sv. maše!! — Kakor je znano, ne morejo franciskani brati toliko sv. maš, kolikor je denarja. Obdržali so si samo 20.000 in še 20% od ostalega denarja, torej 24.000 gld. — 20.000 so poslali kardinalu v Gorico, ta dobi tudi 20%, in ostalih 16.000 so ponujali župnikom po Goriškem. Ker je pa toliko maš zabilježenih, da pride na vsako komaj ena krona, ni hotel teh maš nikdo brati. Kaj so storili? Poslali so 16.000 goldinarjev v Italijo, da za nje italijanski kanjori berejo sv. maše za slovenske verne žive in mrtve duše.

Gotovo je, da na tak način gre iz dežele leto za letom na tisoč denarja — revnih slov. in laskih pobožnikov v laske žepce. Neki župnik, in mislim da ni bil sam, je rekel svojim ovčicam: Kaj nosite denar na Sv. Goro? Saj velja ena maša v Vasi cerkvi ravno toliko, kakor na Sv. Gori. Ljudstvo pa roma na Sveto Goro z namenom in s prepričanjem, da tam brane maše imajo večjo moč — zato znosijo tja leto za letom na sto tisočakov. — Romarji vidijo zdaj, kje se hero maše za njih denar.

Res je, da laski duhovni, posebno v spodnji Italiji, so pravi capini, a teh vendar ne more revni slovenski in laski kmet s Primorja podpirati? To že lahko stori sv. Oče ložej, ko dobiva na leto darov do 20 milijonov in več. In baš te dni so prihajale grozne vesti iz Rima, ko je irredenta silovito udrla v zavod sv. Jeronima, ki je namenjen jugoslovanskemu svečeništvu!...

Tak stok in jok je po naših kmečkih hišah, kadar treba kaj za hišo ali spraviti otroka kam, da se bo kaj naučil, da bo lažje živel, češ: Ni denarja in ga ni! Ali kadar se opravijo na božjo pot na Sv. Goro, takrat pa ima svetle kronice, katere zaveže v ruto, da jih ne izgubi, marveč gotovo odda za sv. maše. In ta denar roma po tem po deželi in gre celo v Italijo, kjer ga seveda z veseljem sprejmejo, ali ni verjetno prav nič, da se sploh spominjajo darovateljev pri mašah, kaj se le, da bi za nje maše brali!

Pamet, pamet, ljudje božji! Ne metajte denarja proč, ne pošiljajte ga v Italijo, ker ga rabite doma, in ker lahko doma molite!

Nedostojno petje romarjev. — V petek, soboto in nedeljo smo imeli v Gorici veliko prilik, da smo občudovali zaostalost, omejenost, neumnost raznih romarskih čet. Hodili so skozi Gorico na Sv. Goro; ako korakajo skupaj pa le tri ženske, že čutijo potrebo, da — pojejo. Ali ne vprašajte, kako pojejo! To je večinoma neko divje tuljenje, proti kateremu je „Terezinka zgodaj vstala“ pravi glasbeni biser. Besede utegnejo biti nabožne vsebine (često so se te jako neumne!), toda melodije (ako jih smemo tako imenovati) so surove, divje, nedostojneje od vsake klanfarske popevke. — Lahki in tuji se smejejo in kažejo za njimi, na to pa re-

kajo: Glejte, kako neumni so še Slovenci!

Neumnost teh romarjev tiči v tem, da morajo ravno skozi mesto tako tuliti. Po poti zunaj mesta jim petje se na misel ne pride. Ondi so polni smeha, čisto nečednega brbljanja, in dogajajo se še drugačne čudne, čudne reči. Ko pa gredo v mesto, začnejo kruliti na čast D. M.! Če to ni greh, kaj pa? Pa bodi že greh ali ne, Slovincem je v sramoto in le profanuje sveto reč. Ako so večji obhodi in je veliko ljudstva, ki zna peti, naj poje v Božjem imenu, — toda vsekakor naj ohranijo svojo pobožnost za — se male družbe (često 3—10 oseb), ki niti ne znajo postene nabožne pesmi. Naj opravijo svojo pobožnost, v mestu pa naj je ne prodajajo po ulicah na način, ki nam dela le nečast. — Naj bi naši klerikalci primerno poučili svoje ovčice k večji časti Božji in v čast naroda!

Nedostojno petje po mestnih ulicah ob drugih prilikah (n. pr. ob novačenju) smo že grajali. Naša graja je vzbudila nekaj zanimanja po okolici za — dostojno petje, da bodo fantje z naprej dostojneje peli, ker brez petja si ne morejo niti misliti vojaškega nabora.

Razglednice Kanala. — Naš fotograf g. Anton Jerkič je napravil jako krasne razglednice Kanala. Prav z neke srečne strani na desnem bregu Soče je fotografiral ta lepi trg v Soški dolini, tako, da imaš pred seboj cel Kanal s poslopji, trgov, mostom, Sočo, njivami itd., gori v ozadju pa se divno razprostira lep Malničev grad s stranskimi poslopji in parki. Razglednica, ki obseza prostor dveh navadnih dopisnic, je slikana prav naravno ter ni premrežena z raznimi barvami, kakor so nekatere, ki nam predstavljajo v vseh mogočih barvah vse drugo, le istine ne. Ta razglednica je taka, da ko jo pogledaš ter poznaš Kanal, porečeš: Tako mora biti naslikan Kanal na razglednici in nič drugače. — Razglednice, katere je založil g. Jos. Bavdaž v Kanalu, so torej vsega priporočila vredne, vreden pa tudi g. fotograf Jerkič, da se občinstvo v takem pogledu le do njega obrača.

Prav je imel! — „Piccolo“ prinaša iz Gorice vest, da je neki Slovenec Reja v magacinih južne železnice, kamor je šel po opravih, kadil. Opomnjen, da se ne sme kaditi, je rekel, da ne stoji pisano nikjer v slovenskem jeziku, da je prepovedano kadenje. „Piccolo“ pravi radi tega, da ta mož hoče imeti vse slovensko.

Reč je pač taka, da južna železnica se mnogo premalo briga za slovenščino na sploh, na našem kolodvoru je pa niti ne pozna. In vendar ima južna železnica na kolodvoru v Gorici mnogo, mnogo več prometa s Slovenci nego z Italijani! Ali bi ne bilo torej le prav, da poleg italijanskih in nemških napisov in obvestil napravi tudi slovenske? Prav je torej imel in možko je ravnal oni Reja, ki je opozoril prizadete na to, kje mora stati tudi slovenska beseda poleg drugih! Naj le dobi mnogo posnemovalcev, potem bo že kaj drugače!

Neplodna polemika. — Poletičar, ki se je vrnil te dni v Gorico, piše: „Bil sem čez počitnice marsikje v deželi in zunaj nje. V deželi sem često naletel na „Prim. List“, „Gorice“ pa kar ni bilo dobiti. Redki so naročniki, pa še ti jo skrivajo; čitajo jo le iz radovednosti. Pristasi so redki. Pravi zastopnik čistega klerikalizma je „Prim. List“. Duhovniki res veliko žrtvujejo za razširjenje tega lista, za „Gorico“ pa nič. — To pomeni, da ostane na bojnem polju za klerikalno nadvlado le „Prim. List“, „Gorica“ pa izgine. Gregoričeva klika mora propasti ob prihodnjih volitvah na celi črti, — in potem bo tudi konec vseh lumparij, ki imajo svoje ognjišče v „Gorici“. — Kar piše „Gorica“, je brez pomena za razvoj položaja v deželi. Zato le odobrujem, da „Soča“ ni odgovarjala na celo vrsto člankov, katere so nagromadili

kakor vsi drugi. Vsekako pa je nesrečni Grk ježil obrvi, grizel si ustnice ter stiskal pest tako močno, da so se mu nohti zarili v meso. Njegova grška narav, kakor tudi osebna bojazljivost, nista mogli prenesti takih prizorov. Lice mu je bilo blede, čelo se mu je porosilo s kapljicami znoja, oči je imel udrte, zobje so mu drgetali in vse telo se mu je treslo. Ko je bila borba končana, se je nekoliko spametoval; ko pa so ga jeli obratiti, ga je prevzela jeza, da jim je jel srdito odgovarjati.

„Aha, Grk! Ti ne moreš prenesti pogleda na raztrgano človeško kožo!“ mu reče Vacinij, pocukniviši ga za brado.

Kilon mu pokaže svoja dva žolta zoba ter odgovori:

„Moj oče ni bil čevljar, pa je ne bi znal zašiti.“

„Macte! habet!“ — zakliče nekoliko glasov.

Toda drugi so ga dražili dalje.

„On ni kriv, da ima v prsih namesto srca kos sira!“ zakliče Senecij.

„Niti ti nisi kriv, da imaš namesto glave prazno bučo,“ odvrne Kilon.

„Nemara še postaneš radijator. Dobro bi se ohlašal na pozorišču z mrežo.“

„Ako bi vanjo vjel tebe, vjel bi velikega bedaka.“

„A kaj bo s kristijani?“ vpraša Fest iz Ligurije. Ne hotel bi postati pes in ti grizti? —

„Ne hotel bi biti tvoj brat.“

„Ti meotški krastavec!“

„Ti ligurska mula!“

„Očitno te srbi koža, toda svetujem ti, da ne prosiš méne, naj ti jo popraskam.“

„Popraskaj samega sebe. Ako spraskaš raz sebe svoje garje, pa ugonobiš to, kar je na tebi najboljšega.“

Tako in temu podobno so ga napadali, on pa jim je sredi splošnega smeha jezljivo odgovarjal. Cesar je ploskal in ponavljal „Macte“ in jih spodbujal. Naposled se približa Petronij ter se dotakne s paličico iz slonove kosti Kilonove rame in reče hladno:

„Vse je dobro, modrijan, samo v nečem si se zmotil: bogovi so te ustvarili za lupežnika, ti pa si postal demon, in vsled tega se ne vzdržiš.“

Starec ga pogleda s svojimi zarudelimi očmi, toda ni mogel takoj najti primerne odgovora. Nekaj časa je molčal, na to pa je odgovoril kakor prisiljen:

„Vzdržim se!“

V tem hipu se oglasi odmev trombe, v znamenje, da je odmor končan. Ljudje jamejo zapuščati hodnike, v katerih so se zbrali, da si vzravnaajo noge ter se kaj pomenijo. Nastane zopet splošno gibanje in navadna borba za poprejšnja mesta. Senatorji in patriciji so hiteli na svoje sedeže. Naposled potihne trušč in v amfiteatru nastane mir. Na pozorišču se prikaže množica ljudij, da odstranijo na pesku sledove zgoščenih krvi.

Konečno pridejo na vrsto kristijani. Ker je bilo to za gledalce nekaj novega ter nihče ni vedel, kaj se zgodi z njimi, vsled tega so jih pričakovali z največjo nestrpljivostjo. Vsi so bili silno radovedni, ker so se pričakovali nenavadni, toda ob enem neprijazni prizori. Saj ti ljudje, ki so imeli sedaj priti na vrsto, so sežgali Rim in vse njegove dragocenosti; napajali so se s krvjo nedolžnih otrok, zastropljali vodo, preklinjali ves človeški rod in doprinašali največje zločine. Razburjeni množici niso zadoščevale najstrožje kazni, in ako je nekaka bojazen napolnovala človeška

srca, je bila to zgolj bojazen, ali bodo muke primerne lopovščinam teh zločincev.

Med tem se je bilo solnce že visoko pospelo in njegovi žarki, prodirajoči skozi škrlatasti „velarij“, so napolnovali ves amfiteater s krvavo svetlobo. Pesek je bil pobarvan od teh žarkov z ognjeno barvo, in na človeških obrazih, kakor tudi v praznem pozorišču, ki se je imelo napolniti z mukami človeške in živalske besnote, je bilo nekaj strašnega. Zdelo se je, kakor da vihra v ozračju groza in smrt. Množica, navadno vesela, je sedaj molčala vsled sovraštva. Na vseh licih se je zrknila napeta radovednost.

Na to dá mestni prefekt znamenje, in takoj se prikaže oni starec, oblečen za Karona, ki je pozval gladijatorje v smrt, ter prekoračivši s počasnimi koraki pozorišče, potrka s kladivom trikrat na vrata.

V vsem amfiteatru se začuje klic:

„Kristijanje! Kristijanje!“

Železna vrata zaškripljejo in v temnih predorih se začuje navaden krič mastigoforov: „Na pesek!“ V tem hipu so vse pozorišče napolni s tolpo ljudij, pokritih s kožami. Vsi so hiteli urno, razčiljeno, in dosepeši na sredo pozorišča, poklekli drugi poleg drugega ter dvigali kvišku roke. Množica si je mislila, da s tem prosijo milosti, in razjarjena nad to drznostjo je jela cepetati z nogami; žvižgati in metati prazne vinske vrče in oglodane kosti ter tuliti „Zverina! Zverina!“ Toda nakrat se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Iz središča te kosmate tolpe se jamejo razlegati pojoči glasovi in v tem hipu se jame razlegati pesem, ki se je to pot prvokrat začela v rimskem cirkus:

„Christus regnat!“

(Dalje pride.)

v „Gorici“ razni gospodje, ki so imeli — počitnice. Vrnili se v Gorico sem poiskal nekaj števil „Gorice“ — toda nič me ni iznenadilo, kar so pisarili ves ta čas! Gabršček so si privoščili v obilni meri. Kar piše Gregorčičev list o njem, je pravi skandal za Slovence. Ker ne morejo odreči Gabr. zaslug, ne tolikoletnega delovanja, pa pravijo, da je iskal povsod le — samega sebe. Neznatnega „Sokola“ je dvignil v krasno društvo, a na to pravijo, da Gabršček je delal tudi tu le za sebe. Tudi vse denarne žrtve, katere je doprinal isto za letom, so bile le iz osebne dobičkarije! — Radoveden sem, kaj neki ima Gabr. od „Sokola“? — Ker je Gabr. plačal Citalnici 200 gl. ustanovnine, pravijo zopet, da je to storil zopet-le radi sebe, da bi v debelih letih skrbel za medle, kakor da Gabr. prav mora biti član te citalnice in bi v medlih letih ne mogel plačevati niti mesečnine. Tako, seveda, naj bi Slovenci plačevali svoje narodne delavce! — S kratka: Naj je storil kakoli tekom takih let, vse je danes slabo! In s takimi ljudmi naj „Soča“ se polemizuje? Skoda besed!

Gabršček je tekom 12 let imel boje z vsemi oblastnjami, z mestnimi Italijani, z namestništvom, z vso birokracijo. Povsod je hodil Gabr. po kostanj v žrjavico. Dr. Gregorčič, kakor je „Soča“ povedala, se ni upal odposlati grofu Badeniju niti brzojavne pritožbe proti glavarju Marenziju. Podpisal je Gabrščekovo ime. Pritožba je imela seveda takoj vseh. Marenzi je zlivl svojo jezo nad Gabrščekom — a Gregorčič si je mel roke v prijaznosti njegovi. Tako je povsod! Vsa birokracija bi rada vsled prošlj bojev Gabr. potopila v žlici vode, a Gregorčič jej pomaga. On povsod prijatelj, Gabršček pa sovražijo, kakor niso še nobene Slovenca. — Ako Janez Mrcina piše vse take ostudnosti po „Norici“, se mu pač ni bati, da mu kak Klodič zakrivi las na glavi! — Pa le počakajmo! Ni še vseh dnij konec! Narodno-napredna stranka je gotova svoje bodočnosti, in ko pride pravi dan, bo znala tudi dati lumparijam primeren odgovor! V „Soči“ pa na nje kolikor mogoče malo! Kar piše „Gorica“, je ne verujejo niti klerikalci, kajti ta list imajo le za izkidanje takega gnoja, s katerim nočejo onesnažiti „Prim. Lista“.

V Sedlu je tamosnji vikar imel celó pri cesarski maši 18. avgusta propoved, ki je spadala isti dan v cerkev kakor bunka na oko. O cesarju ni govoril, pač pa o liberalcih, o umazanih časopisih itd. v takih izrazih, da so se ljudje kar spogledavali. — Torej niti take prilike ne morejo opustiti politikujoci nunci, da ne udrhajo po nasprotni politični stranki? Morda pa je storil tamosnji vikar to nalašč, ker je imel pred seboj c. kr. orožnike in finance v svečanostni uniformi ter hotel tudi njim dati lekcijo o — klerikalni brezobraznosti in predrznosti? Ali spadajo take zdražbarije v cesarsko mašo?

Deželni zbor in vera. — Dr. Tavčar je govoril na shodu v Kostanjevici med drugimi tudi to-le:

„Največja sleparija, katero uganjajo ti ljudje, pa je obsežena v lažnjivi trditvi, da so deželnozborske volitve v zvezi z vero. Preiščimo malo delokrog našega deželnega zgora! Skrbeti mu je pred vsem za občila, to se pravi za dobre ceste in pota. Prijatelji, ima li Kristusov nauk kak predpis o tem, kako naj se napravljajo dobre ceste in dobra pota? Cesto v nebesa more nam kazati pošten duhovnik — kojemu pa so volitve deveta briga —, ali ceste na zemlji ume najslabši polir spretnost graditi, kot pa najboljši kardinal! Ali vendar spravljajo pri volitvah ceste v zvezo z vero. Morda tiči ta zveza v tem, da je zeleti gladkih cest sladkoginjenim dušnim pastirjem, kojim tudi mi ne privoščimo, da bi padali v jarke, ter si pri tem lomili blagoslovljene svoje kosti! Deželni zbor ima dalje skrbeti za vodovode in druge take naprave, o katerih tudi ne vem, so li kaj v zvezi z vero, posebno, ker dobro vem, da možje katoliško-narodne stranke vino dosti raje pijejo, kot vodo. Pameten človek bi menil, da kak inženir najbolje zasnuje ta ali oni vodovod, duhovniki pa vendar pravijo, da so tudi vodovodi v zvezi z vero, in da bi bilo vaše katoličanstvo v nevarnosti, če bi se vodovodi sklepali po naprednih večinah v deželnem zboru. Kakor vidite, čisto navadna prismodarja! Skrbeti je deželnemu zboru za bolnice in sploš za javno zdravje v kronovini. In zopet bi človek mislil, da so zdravniki in drugi posvetni možje poklicani, na tem polju kaj vspešnega doseči. In jaz se ne spominjam, da bi se bili v katekizmu učili, kako se imajo bolniki zdraviti ali pa kože cepiti.

V tem pogledu ima vsaka babica več pomena, kot naši mladi duhovniki, ki o zdravilstvu k večjemu to vejo, kako prihajajo na svet nezakonski otroci. In tako bi lahko pregledali ves delokrog deželnega zbora, in nikjer bi ne našli niti najmanjše zveze z našo sveto vero. Sedaj pač sami spredite, kako krivično je, če vam vaši duhovniki begajo glave s tem, da je vera v zvezi z deželnozborskimi volitvami, in da bi moralo katoličanstvo na Dolenjskem popolnoma propasti, če bi na primer Krški Pfeifer v Beli Krajini deželnim poslanecem izvoljen ne bil. Kakor vidite, čista in navadna prismodarja!

V svilarni v Stračicah vre med delavci, ker se jim vsako soboto delo podaljšuje, brez vsake odškodnine, za pol ure.

V četrtak so se obrnili pismeno na vodstvo tovarne, a dosedaj se niso dobili odgovora. Ako ne dobé ugodnega odgovora v kratkem, bodo seveda morali izvajati iz tega posledice. Da se ne puste izrabljati, ker so že tako slabo plačani, imajo povsem prav, zato stoji vodstvo svilarne pred neizogibno alternativno: ali opustiti one pol ure, ali pa jo plačati, kakor gre. Drugače pač se to vprašanje ne da rešiti.

Kobarid. — Načelnistvo podružnice sv. Cirila in Metoda v Kobaridu naznanja, da bo letni zbor dne 12. septembra ob 2. popoldne v gostilni pri „Blazu“.

Telovadno društvo „Prvaški Sokol“ priredi dne 15. t. m. svojo veselico s plesom. Program prihodnjic.

Droblj. V zadnjem času se je čulo mnogo o raznih tatvinah, storjenih v mestu in v okolici. Sedaj pa čujemo, da je redarstvo prišlo na sled tem tatovom, med katerimi so prav nevarni individui. Svetovali bi nekemu kaplanu v gorah, da si jih ogleda pobliže. Tam dobi morda potrebo, obratiti skrb za „spreobrnjenje“ doma, ne pa da pika po nepotrebi naprednjake v cerkvi, čeprav le od daleč!

Pri Vilešu v Furlaniji so aretovali cigana Mihaela Hudoroviča, ki je v jezi hotel umoriti svojo ženo.

V nedeljo v jutro so se vrnili vojaki z manevrov v Gorico. Ker prihajajo tudi že dijaki in druga učeča se mladina ter letoviscarji, kaže mesto svoje navadno živahno lice.

Na manevrih na Notranjskem pri Cerknici so se ponesrečili, kakor čujemo. 4 vojaki, ki so hoteli prebresti cerkniško jezero na nekem mestu. Eden je umrl v Postojni. O drugih nesrečah se dosedaj še ni čulo. — Vojaki tožijo, da takih manevrov ni bilo kmalu, tako so bili hudi. No, posledice se pokažejo prej ali slej! Oh, na to stran bi se dalo toliko pisati — pa morda bo v prihodnjem stoletju boljše!

V Kozani v nedeljo je neka ženska, ki je bila v zadnjem času bolehná, umrla nagloma. Drugi so šli iz hiše v cerkev k maši in pridigi. Ona je ostala doma. Ko so se vrnili, so jo dobili mrtvo. — Tudi v nedeljo v Kozani se je hotel obesiti neki revež, kateremu se blede od časa do časa. Le s težavo so ga rešili še pravočasno smrti.

Na več krajih v okolici Gorice, kakor v St. Andrežu, v Mirnu itd. se je pokazala sknelina. Mestni fizikat je odredil vse potrebno, da bi se bolezen ne zanesla tudi v Gorico.

Opozorjamo na javno predavanje, katero priredi g. Albert Znidarski v „Sokolovi“ dvorani jutri ob 8. uri zvečer.

Razgled po svetu.

Istreki deželni zbor je sklican na dan 14. t. m., to je prihodnjo soboto, ob 11. uri jutraj v Koper.

Dr. A. Ferjančič, znani narodno-napredni slovenski državni poslanec iz Kranjske, kandiduje za deželni zbor na Kranjskem v skupini mest na Gorenjskem. V soboto je imel v Radovljici v Hudovernikov restavraciji volilni shod, ki se je prav dobro obnesel.

Zavod sv. Jeronima v Rimu. — V nedeljo je bil v Zagrebu velik shod, na katerem so slovesno protestovali proti usurpaciji, storjeni na tem zavodu. Dr. Mazura je razlagal zgodovino zavoda, Kumičič pa je govoril ostro proti Italijanom ter zahteval zadoščenja hrvatskemu narodu za storjeno krivico. Deputacija je šla k nadškofu naznaniti mu določbe shoda.

Vsled diplomatičnega posredovanja in energičnih nastopov se vprašanje o tem zavodu obrača očitno na bolje. Bandite so odpravili iz zavoda, kraljevski komisar ne terja več ključev in rektor Pazman je v zavodu.

Mac Kinley. — Mac Kinleya, predsednika Zjedinenih držav, je napadel, kakor smo zadnjič povedali, v razstavi v Buffalo neki anarhist, ki je končno povedal, da se imenuje Czolgocz ter da je Poljak. Na predsednika je čakal že teden dni. Predsednik je po ameriški segi vsem okrog stoječim dal roko. Med temi je bil tudi Czolgocz. Vstrelil je na predsednika skozi ruto, v kateri je imel zavrt revolver. — Mac Kinleya so takoj operirali. Jedna kroglica ga je zadela v prsa, druga v želodec. Operacija se je posrečila in zdravnik pravijo, da okrevá. Aretirali so še 6 moških in 3 ženske kot sumljive, da so v zvezi z Czolgoczem.

Vojne ladije v Trstu. — V nedeljo sta odpluli iz Trsta oni dve ruski vojni ladiji, kateri sta bili dospeli tje 31. avg. V istem hipu, ko sta odhajali, pa je prišla v luko ladija „Donau“, ki se je vrnila s potovanja okoli sveta; 352 ljudi je bilo na njej, po večini s Kitajskega, kamor so odšli po „Zenti“. Na ladiji se je izvršila zdravniška preiskava, ker je ladija plula mimo krajev, ki so zdravstveno nevarni. Konstatovalo se je, da je vse v najboljšem stanju, nakar so odšli s trikratnimi „hurá“ klici na kopno. „Donau“ se je vrnila po preteku 2 let. Potem so dosle še druge ladije.

Volosko. — Društvo „Sokol“ za Volosko-Opatijo je ustanovljeno. Samo z Voloskega se je glasilo takoj 25 izvršujočih članov, kar je velikega pomena. Novemu društvu mnogo napredka in bratski: Na zdur!

Na soli družbe sv. Cirila in Metoda v Opatiji in Voloskem se je prijavilo 155 otrok. V obe laški soli pa le 64. In glej! Istrski deželni zbor snuje sole le za laške otroke, slovenskim pa pravi: Ali v laško solo ali pa si vzdržujete sami hrvaško-slovensko solo! Tako je laška pravica!

Na Reki so zaprli bolnišnico, v kateri je umrl pomorščak Anton Gjustič, kakor so dajo nedvomno na kugi. Iz bolnišnice ne puste nikogar ven, nikdo ne sme notri. Redarstvo straži neprestano bolnišnico. Radi tega sprejemajo nove bolnike v neko provizorično bolnišnico. Zdravnika, ki je zdravil Gjustiča in usmiljeno sestro, ki mu je stregla, so spravili v posebne sobe, ločene strogo od drugih. — Poklicali so brzojavno iz Budimpešte dr. Preisa, ministrskega svetnika, ki je proučaval kugo v Indiji. Prebivalstvo je mirno.

„Slovenski List“ pred porotniki. — Ta list piše tako nesramno in grdo o g. dr. Tavčarju, da se mora gabit za vsakemu človeku. Kako piše, smo povedali pred kratkim tudi v „Soči“, kjer smo citirali besede iz tega — dihurja! Ker je bilo le preveč, je tožil dr. Tavčar list, in stvar je prišla pred porotnike. V četrtak je bila obravnava, na kateri je bil obsojen odg. urednik lista Ivan Jakopič radi razžaljenja časti po §§ 5., 7., 491 in 496 k. z. na tri tedne s postom poostrenega zapora, povračilo vseh pravnih stroškov in razsodbo mora ponatisniti v „Slov. Listu“.

Klerikalci na Kranjskem so že zgubili upanje — tako piše dunajska „Information“ — na absolutno večino v novem deželnem zboru. Tako velik apetit so namreč dolgo časa imeli. Ker pa hočejo vladati v deželi, se trudijo na vso moč — pravi „Information“ — da bi zrušili zvezo med naprednjaki in zastopniki veleposestva (ki so Nemci) ter se oni z njimi zvezali. — Dopisnik v „Inf.“ je očitno iz onih nemških krogov, ki so o takih manevrih klerikalcev dobro poučeni.

Volitve v Galiciji. — Poljska slahta je izbojevala v kmečkih občinah skoro polno zmago. Dve tretjini kmečkih mandatov ima slahta. Ljudske stranke so zgubile kar 12 mandatov, pa tudi voditelji Malorusov so doživeli grozen poraz. Volitve so se vršile po že znanem galiskem receptu! — Slahta je dobro vedela, za kaj se trudi ob volitvah. Lani je odločila v deželnem zboru 5 milijonov kron v pomoč propadajočim slahčičev. To bo treba šele izvršiti. V novem deželnem zboru bo pa slahta neor gospodar! Uboga, uboga Galicija!

Raznotero. — V Tokiu na Japonskem so otvorili nedavno temu žensko vseučilišče, ki šteje že veliko število slušateljic. Nepraktične nose Japonek odpravijo. — V Begunjah nad Cerknico je treščilo pretekli teden v cerkev in stolp in omamilo dve ženski, ki sta stali pred cerkvijo. — V Jablanici pri Ilirski Bistrici je povila žena Krnela mrtvo dete, ki je imelo 2 glavi, 4 roke, 3 noge, drugače je bilo dete normalno razvito.

Narodno gospodarstvo.

Prvi vipavski kmetijski shod, združen s sadno in z grozdno razstavo se priredi dne 15. sept. 1901. v Kasovljah pri Rihembergu.

Na shodu se bodo razpravljala najbolj pereča vprašanja glede našega sedanjega gospodarstva, zlasti ona, ki se tičejo najvažnejših naših strok, namreč vinarstva in sadjarstva. Doloti se, v kateri smeri naj vipavski kmetovalci delujejo v bodoče, da dobijo kolikor-mogoče bogatih, dragocenih a jednovrstnih pridelkov, in kako naj se organizujejo, da bodo te pridelke gotovo in drago prodali.

Razstava bo kazala svetu, kaj pridelujemo v naši deželi, a pokaže tudi, kaj bi lahko pridelovali. V dosego tega namena vabijo se naši gospodarji, da razstavijo v obili meri svoje pridelke. Posebna komisija, sestavljena iz nepristranskih veščakov, določila bo razstavljalcem denarne in druge nagrade od 50 do 100 kron.

Kdor hoče razstaviti, oglasi naj se pri vinarskem in sadjarskem društvu v Brjah do 12. septembra.

Na razstavi se bodo razkazovala tudi različna opravila, ki so našim gospodarjem bodi neznana ali pa jih slabo opravljajo, kakor n. pr.: kako se ima pravilno napravljati belo in kako črno vino, kako se sadje zapakuje, suši in shranjuje, kako se napravljata sadni most itd. itd.

Shod, katerega se lahko vsakdo udeleži, prične v nedeljo dne 15. septembra ob 10. uri jutraj. Razstava se odpre po shodu in bo odprta tri dni.

Vstopnina znaša 20 stotink.

Vipavski kmetovalci! Vsi stanove človeške družbe se gibajo in napredujejo. Ali naj še nadalje spimo? Ne! V bratski slogi združimo se dne 15. septembra vsi do enega in pokažimo svetu, da smo vstali, da hočemo napredovati tudi mi! Tu gré le za naše vidno propadajoče gospodarstvo, katerega hočemo rešiti! Vseh brez razlike in političnega mišljenja vas torej vabi: Odsek za prireditve prvega vipavskega kmetijskega shoda, združenega s sadno in z grozdno razstavo.

G. kr. kmetijsko društvo je določilo za razstavo tri kolone iz srebra in sedem iz

bronca; za razsodnike je določilo gg. Ant. Jakoncica, Jos. Rubijo in Ern. Klavžarja, ki imajo nalog poročati o kvaliteti in kvantiteti razstave; dalje da na razpolago za praktične poskušnje kmetijsko orodje, kar ga ima pripravnega, ter priporočila društva pri dež. odboru za denarno podporo.

Čevljarska zadruga. — Zdaj, ko je „Mizarska zadruga“ že pod streho, ko je vse lepo vpeljano, misli narodno-napredna stranka toliko pogumneje na ustanovitve tudi — čevljarske zadruge s sedežem v Mirnu. Kakor se je končno vendarle posrečila „Mizarska zadruga“ po večletnem trudu in vkljub spletkam klerikalcev, tako se mora posrečiti tudi čevljarska zadruga. Upamo, da bo večina Mirencev rada sledila zgledu Solkančev. Ta zadruga bo v veliko korist tudi sedanjim čevljarskim podjetnikom. O tem se sami prepričajte.

„Mizarska zadruga“ s sedežem v Solkanu imenitno napreduje. Postavljeni so v tovarni tudi že trije stroji, drugi se pridejo. Dela pa izvršno. Naročil ima že zdaj toliko, da jih konaj zmaguje. — Iz Aleksandrije in Kajire smo dobili od prijateljev ponovne pozive, naj „M. z.“ otvori doli svojo zalogo. Toda nakrat ni mogoče tolikih skokov. To pa bo mogoče v par letih. Slovenci v Egiptu naj le pridno pripravljajo tla za to zalogo, ki slovenski obrti odpre nov odtok izdelkom in vir bogatih dohodkov.

Trpljenje ženstva v srednjem veku.

(Spis izven uredništva.)
(Dalje.)

Po papeževih dekretih je dokazano, da je isto boj proti takozvanim krivovercem po duhovenških inkvizitorjih začelo in ga dalje negovalo, po takih dekretih cele vrste papežev se pa tudi lahko dokaže, da so isti strašno preganjanje copernije uvedli. Isti in njihovi teologi so izrekli, da je katoliški verski nauk, da obstoji na svetu zveza mej zlodji in človekom, ter izrekli, da je preganjanje copernic in copernikov katoliško versko delo. Ako se pomisli, kak upliv je imela v minolih stoletjih kat. cerkev in nje duhovenstvo, potem se lahko sprevi, da je bilo mogoče, da je ta nauk tekom časa prevladal vse. Na vseh lecah cerkva se je razpravljalo o tej coperniški tvarini, o teh „grehih“, v spovednicah ravno tako. Tako je lahko prišlo, da se je ves tedanji kat. svet navzel te kužne bolezni in vsak vernejši človek je vohal po copernizmu. Malopridnežem pa je bila ta kuga sredstvo, da v kalnem ribarju, se krščansko maščujejo. Posvetne oblasti so morale biti tihe, se je v kateri kaj pametnejšega nahajalo. Ekskomunikacije so se bali tedaj se posvetni mogotci. In tedaj so bili isti v gospodarski zvezi z duhovenstvom. Kar je duhovnik ukrenil, je bilo tudi zanj dobro. Njegovih žena in hčera se ni preganjalo zaradi copernizma. Tvarino za to so morali dati tlakarji in ubožnejši meščani.

Ker se je konfiskovalo premoženje žrtv gromad v korist cerkve in posvetne oblasti, je bilo precej „profita“ za oba komandanta tedanjega sveta. Če se je tisoč in tisoč ljudi usmrtilo, če je trpelo gospodarstvo v celih vaseh in mestih, če je bilo vse versko življenje po takem divjanju oskrajeno, raztrgane vse družbinske vezi, ker otroci so starše ovadevali, žena moža, kaj je bilo tem kulturnosocem mari!!

Število izmučenih, sežganih žensk, mož, otrok v dolgih teh stoletjih 13—18 stoletja — (leta 1775. so na Nemškem zadnjič zeno kot copernico sežgali) je grozno.

Po 100—200 na leto pri jednem takem sodišču! In teh sodišč je bilo veliko; vsaj jedno v vsaki biskupiji. Kakor dolga cesta se vidi ta strašna procedura, na katere straneh gorijo človeška telesa, visijo ubogi obešenci. Grozen jok, grozno vpitje mučenih polni zrak in na cesti koraku v velikem ornatu duhovnik-inkvizitor kat. cerkve, ošabno noset glavo po koncu, na lici mu je izumrla vsaka žila usmiljenosti.

Ženstvo je najhujše trpelo. Ženstvo nižjih slojev je v srednjem veku malo šlo. Kat. duhovnik ga je čislal le v spolni ljubezni, drugače ne. — Imenovani „hexenhammer“ Sprengerja in Institoris, ki je imel potrdilo in priporočilo papežev pisarne in hvale bogoslovnihs vseučilišč ter veliko skofov, piše: „Zakaj je copernija mej ženstvom bolj razširjena, kakor mej možmi? Ta predmet je pripraven za propovedi za ženske; ali s paznostjo (discrete) se mora predavati. O hudobnosti ženske govorijo že cerkveni očaki. Kaj je tudi ženska drugača, kakor uničenje prijateljstva, neizogibna kazen za moža, potrebno zlo, naravna skušnjava, poželjiva nesreča, škoda v hiši, ljubeznjiv, mikaven škodljivec, naravno zlo z lepo barvo pobarvano. Ako je greh, jo iz hiše spoditi, je na drugi strani trpljenje, jo obdržati; ali možje preestevujejo, ako jo spodijo, ali imajo vsaki dan kreg in prepir“. Po teh učenih Dominikancih-bogoslovcih je ženska sploh nižje vrste stvar. „Narava ženske po teh „učenjakih“ vodi bolj na poželjivost; narava ženske je razuzdana. To izhaja iz tega, ker je Bog ustvaril žensko iz skrivljenega rebra. Zato, ker ni ženska popoln stvar, vedno goljufa. Ženska nema zvestobe, ona živi le v poželjivosti“. Tako naprej kolneta ta dva kat. duhovnika žensko. (Dalje pride.)

Že mnogo let
preskušena domača sredstva
Frana Wilhelma

c. in kr. dvorni zalagatelj
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj
1 zavoje 2 K. — Poštni zavoje 15 zavojev K 24.—

Wilhelmov zeljasti sok

1 steklenica K 250. Poštni zavoje 6 stekl. K 10.—

C. kr. priv.

Wilhelmova tekučina za ribanje „Bassoria“

1 posodica K 2.—. Poštni zavoje 15 komadov K 24.—

Wilhelmov oblič

1 skatlija 80 vin., 1 ducat skatelj K 7.—, 5 ducatov skatelj K 30.—

Poštni zavoje franco na vse avstro-ogerske poštne postaje.

Dobiva se v mnogih lekarnah v znanih originalnih zavojih. — Kjer se ne dobiva, se razpošilja direktno.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je otvoril
brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod Stolno cerkvijo,
nasproti trgovine Drašček),

kjer bode mogel postreči cenj. svoje odjemalce, posebno spodnjega dela mesta ter one z dežele, bolj nego je to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi močmi, da lahko obljublja točno in hitro postrežbo.

V zalogi ima vedno v veliki izbiri vse potrebščine te stroke kakor najfinije in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporoča udani

Anton Pucelj,

lastnik brivnic na Travniku in pod Stolno cerkvijo.

Trgov.-obrtina registrirana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, Semenška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4%, in vloge na Conto-current po 3-60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posejila na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vključbi varščine na 10-letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6-15%.

Vplačevanje se vrši osebno ali potem polnočno na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9-12 dopoldne in od 3-4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9-12. dopoldne.

Št. 1258.

V Gorici, dne 9. septembra 1901.

Razglas.

C. kr. okrajni šol. svet je sklenil v svoji seji dne 5. t. m., da nakupi stavbišče za nameravano novo šolsko poslopje v Solkanu. Potrebovalo se bodo kakih 500 kvadr. sežnjev.

Lastniki v namen pripravnih zemljišč, katera bi bila na prodaj, naj vložijo svoje pismene ponudbe do 1. oktobra t. l. pri c. kr. okrajnem šol. svetu v Gorici ali, pa pri krajnem šol. svetu v Solkanu.

V ponudbah naj se označi lega dotičnega zemljišča in cena za kvadr. seženj.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici.

Išče se

pridno in snažno deklo z dobrimi spričevali; znati mora nekaj kuhati. Sprejme se tudi 16-18-letna deklica kot varuhinja enoletnega otroka. — Ponudbe na naslov: Adolf Ferrant v Gorici, Raffat št. 5.

Dobro ohranjena vinska preša

iz hrastovega lesu z dvema vijakoma in lepo izdelanim kamnatim koritom, kakor tudi nekaj vinske posode dobi se po ugodni ceni pri

Antonu Kravosu, v Ajdovščini.

Javna zahvala.

Gospod dr. Ivan Bader, zdravnik in edini imajtel Röntgenovih žarkov v Gorici, je operiral mojo 9-letno hčerko Marico, koja je vsled nenormalnih vratnih živcev od svojega rojstva nosila glavo postrani. tako spretno, da je deklica danes po dvomesečnem, brez vsakih bolečin vršečem se zdravljenju, popolnoma zdrava in normalna.

Dolžnost mi je torej, izreči mu tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo, ter priporočati ga vsem ednako trpečim najtopleje.

Alojzij Bajec,

uradnik pri „Trg.-obrti zadrugi“.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

„Oliva“

društvo absolventov trgovske akademije v Kraljevem Gradcu priporoča brezplačno pričetni pouk za trgovsko, bančno in komptorno poslovanje. Poizvedbe in vprašanja pod naslovom: „Oliva“ — Kraljevi Gradec.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

in črna vina

iz vipavskih,

furlanskih,

briskih, da!

matinskih in

istarskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cena zmerna. Postrežba poštena.

**Lekarna
Cristofolletti v Gorici**

Prave in čiste žolodčne kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Tekapljice *vredejo redno prebavljanje*, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. *Okrepé po kvarjeni želodce storé, da zgine v kratkem času omotica in žilofna lenost (mrtvost).* Te kapljice tudi storé, da človek *raji je.*

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofolletti v Gorici.

Pij Gianni, tapetar v Gorici
je preselil
svojo odlikovano delavnico

v ulico Morelli št. 43.

Sprejema vsa v tapetarsko stroko
spadajoča dela

po najnižjih cenah brez konkurence.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisemnim jamstvom
razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz slatnine
West (Češko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna
veržica fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. — Ilustrovan cenik zastoji!

Mizarska zadruga

v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli
dosedanjo trgovino pohištva tvrde
Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza
vecchia št. 1, katero bomo vo-
dili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Karol Kavšek-a nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedelskih strojev, v prvi vrsti mline in preše za sadje in grozdje najboljšega izdelka, potem gepeljne, slamoreznice, trijerje, mlatilnice, čistilnice, pluge (Sistem Sack) sploh vse stroje za poljedelstvo, po najnižjih tovarniških cenah in pod jamstvom za vsak kos.

Nad 200 različnih strojev v zalogi. Točna postrežba.

Ilustrovani slovenski ceniki brezplačno.

Ustanovljena
1891.

Odlikovana
l. 1894.

Odlikovana tovarna vsakovrstnega

POHIŠTVA

Ivan Doljak v Solkanu

pri Gorici

V lastni hiši. ————— Lastne žage.

Zaloga vsakovrstnega pohištva,

kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov.

Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tape-tarski stroki spadajočih potrebščin. — Blago se razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica.

Jamči se za točno in solidno postrežbo.